

**Till dig som ska handleda
sjuksköterskestudent i termin 3 under VFU-
kurs O0118H
Vårterminen 2026**

Kurs- och VFU- ansvarig: Ulrika Löfgren

ulrika.lofgren@ltu.se

Examinator: Britt-Marie Wälivaara

britt-marie.valivaara@ltu.se

Bästa handledare!

VFU-perioden utgör en central del av sjuksköterskeutbildningen och syftar till att integrera teoretisk kunskap med klinisk praktik. Som handledare har du en betydelsefull roll i studentens professionella utveckling och i att skapa förutsättningar för en stödjande lärandemiljö. I detta dokument får du information om kursens mål och innehåll, studentens förväntade kunskaper samt riktlinjer för handledning och bedömning. Syftet är att ge dig ett stöd i ditt uppdrag och bidra till en strukturerad och utvecklande VFU-period för både dig och studenten.

Studentens kunskaper från tidigare kurser i utbildningen

Studenten har grundläggande kunskaper från tidigare kurser i sjukdomslära, basal och specifik omvårdnad, övervakning av vitala funktioner samt dokumentation. Studenten har också övat på omvårdnadstekniker, såsom injektioner, provtagning, kateterisering, sårvård, läkemedelshantering, infarter och infusionsbehandling samt sug- och syrgasbehandling. Studenten har i termin 1 genomfört VFU i äldreomsorg och i termin 2 inom primärvård.

Kursens fokus och handledarens uppdrag

Under VFU-perioden ska studenten, under din handledning, utveckla sin förmåga att bedöma, planera, genomföra, utvärdera och dokumentera omvårdnad för patienter och deras närstående. Arbetet ska utgå från omvårdnadsprocessens samtliga steg.

Din uppgift som handledare är att stödja studenten i att omsätta teoretiska kunskaper i praktisk handling. Detta innebär att du behöver synliggöra kliniska resonemang, kritiskt tänkande genom att ställa frågor och skapa tillfällen där studenten aktivt får delta i vårdarbetet.

Målformuleringsamtalet

I början av VFU-perioden bör du tillsammans med studenten gå igenom den individuella studieplanen och planera hur studenten kan gå tillväga för att uppnå målen. Detta sker med fördel under första veckan i ett målformuleringsamtal. Studentens personliga brev kan ge värdefull information om tidigare erfarenheter, förväntningar och lärtilar, vilket kan hjälpa dig att anpassa handledningen.

Studentens progression och ansvar

Studentens utveckling under VFU sker successivt. I början av perioden behöver studenten mer stöd och struktur, medan målet är att studenten mot slutet ska kunna arbeta mer självständigt med dig som handledare som bollplank att resonera mot. Studenten förväntas då kunna ta ett helhetsansvar för omvårdnaden av minst två patienter.

Som handledare behöver du kontinuerligt anpassa ditt stöd utifrån studentens kunskapsnivå och erfarenhet. Det innebär att du successivt ökar komplexiteten i arbetsuppgifter och ansvar, samtidigt som du säkerställer att patientsäkerheten alltid upprätthålls.

Ett fullt patientansvar ur ett handledarperspektiv

Med fullt patientansvar innebär det att studenten är delaktig i både basal och specifik omvårdnad, läkemedelshantering, deltagande i rond, samordning med andra professioner samt planering av undersökningar och utskrivning. Detta ansvar sker alltid under din handledning. Du behöver vara närvarande, tillgänglig för stöd och reflektion samt göra fortlöpande bedömningar av studentens förmåga att hantera situationer på ett säkert och professionellt sätt.

Att främja studentens ansvar för eget lärande

En viktig del av VFU är att studenten tar ett eget ansvar för sitt lärande. Studenten förväntas vara aktiv, förberedd och engagerad i sitt eget lärande. Som handledare kan du stödja detta genom att uppmuntra studenten att ställa frågor och söka kunskap. Det är också viktigt att ni tillsammans tydliggör förväntningar och ansvarsområden i början av VFU-perioden. Det målformulerande samtalet är en bra utgångspunkt för detta. Studentens individuella studieplan utgör en viktig utgångspunkt i detta arbete. Genom att ta del av planen och återkomma till den under VFU kan du stödja studentens progression och måluppfyllelse. Studenten presenterar sin individuella studieplan för dig i samband med det målformulerande samtalet.

Reflektion som grund för lärande

Reflektion är en central del studentens lärande och utveckling och bidrar till att integrera teori och praktik. Som handledare har du en viktig roll i att initiera och leda reflekterande samtal. Detta kan ske före, under och efter olika omvårdnadssituationer. Genom att ställa öppna frågor och uppmuntra studenten att resonera kring situationer och handlingar kan du bidra till att utveckla studentens kliniska resonemang och kritiska tänkande. Studenten har ett ansvar att aktivt tänka högt i situationer så att du som handledare får del av studentens kunskaper, tankar och insikter och på så sätt kan ställa motfrågor.

Feedback och den pedagogiska relationen

En fungerande handledarrelation bygger på öppenhet, respekt och tillit. Feedback är ett av de viktigaste verktygen i handledningen. Som handledare behöver du ge både bekräftande och utvecklande återkoppling. Det är viktigt att feedbacken är konkret, tydlig och kopplad till specifika situationer utifrån kursens mål. Samtidigt bör du uppmuntra studenten att själv reflektera över sina prestationer och identifiera utvecklingsområden. Studentens ansvar är att aktivt efterfråga återkoppling från dig som handledare och aktivt använda den för att förbättra sitt arbete. Det är också särskilt viktigt att studenten vågar uttrycka avsaknad av kunskap eller känsla av osäkerhet i situationer.

Strukturerade läraaktiviteter

Under VFU-perioden genomför studenten regelbundet strukturerade läraaktiviteter. Dessa syftar till att fördjupa lärandet och kan vara både teoretiska och praktiska. Som handledare förväntas du ta del av studentens aktiviteter och föra en dialog kring innehåll och reflektion. Din återkoppling bidrar till att utveckla studentens förmåga att resonera och analysera. Studenten har ansvaret för planering och genomförande av läraaktiviteter.

Bedömning av kursens mål

Under VFU genomförs två bedömningsamtal: en halvtidsbedömning och en slutbedömning. Dessa sker tillsammans med student, handledare och AKA/bedömningsansvarig lärare. Som handledare bidrar du med en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och förhållningssätt i relation till kursmålen. Det är viktigt att bedömningen baseras på konkreta observationer och exempel från studentens arbete. Viktigt att också att samla information från övriga kollegor i teamet.

Vid halvtidsbedömningen följs studentens lärande och utveckling upp i förhållande till kursens mål. Den ger möjlighet till återkoppling kring vad studenten gör bra och vilka områden som behöver förbättras. Genom bedömningen kan eventuella kunskapsluckor eller svårigheter identifieras i ett tidigt skede, vilket gör det möjligt att planera den fortsatta VFU-perioden. Om det finns risk att studenten inte uppnår målen upprättas en handlingsplan i samverkan med ansvarig lärare. Som handledare har du en viktig roll i att följa upp denna plan och stödja studentens fortsatta utveckling utifrån den.

I BeVut bedömningsunderlag finns kursmålen konkretiserade och den används som underlag vid bedömningsamtalen. Studenten förbereder sig genom att reflektera över sin egen förmåga och förväntas vara aktiv genom att exemplifiera sin förmåga utifrån konkreta situationer från VFU. Du som handledare kompletterar med dina observationer och exempel från olika situationer.

AKA/bedömande lärare ansvarar för att ställa fördjupande frågor för att bedöma studentens kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Därefter fyller AKA/bedömande lärare i bedömningsunderlaget och informerar kursansvarig om förslag till betyg.

Reflektionskortet som stöd i handledning

Reflektionskortet är ett pedagogiskt verktyg som kan användas i det dagliga arbetet för att strukturera studentens tänkande och stödja reflektion. Kortet innehåller frågor kopplade till omvårdnadsprocessen samt till studentens egen utveckling. Som handledare kan du använda reflektionskortet för att fördjupa samtalet i patientsituationer, ställa frågor och ge mer strukturerad feedback. Det fungerar som ett gemensamt verktyg i handledningen och bidrar till ett mer medvetet lärande. Studenten har fått ett eget reflektionskort och ett att ge till dig som handledare.

Reflektionskort i omvårdnadsprocessen
Denna sida ger dig ett stöd till att omsätta teori i praktik. Reflektionskortet rekommenderas att användas kontinuerligt under handledning i det patientnära arbetet.

Insamling av data

- Vilken information är viktig att inhämta från patient, närstående, vårdteam, journal?
- Vilka observationer gör du hos patienten?
- Vilka frågor ställer du patienten?
- Vilka subjektiva och objektiva data inhämtar du?

Identifiera patientens behov, problem eller risker och formulera omvårdnadsdiagnos

- Vilka omvårdnadsbehov, problem och risker har du identifierat relaterat till patientens resurser, nuvarande sjukdomstillstånd, bakomliggande sjukdomar och behandling?

Planera och prioritera omvårdnadsåtgärder

- Hur planerar och prioriterar du omvårdnadsåtgärder?
- Vad är målet med planerade omvårdnadsåtgärder?
- Hur planerar och leder du omvårdnadsarbetet i samverkan med övriga teamet?

Utföra omvårdnadsåtgärder

- Hur genomför du planerade omvårdnadsåtgärder utifrån prioritering?
- Hur har du gjort patient/närstående delaktig i planeringen?
- Hur har du anpassat genomförande utifrån patientens resurser?
- På vilket sätt arbetade du systematiskt och strukturerat?

Följa upp och utvärdera

- Hur följer du upp patientens behov, problem och risker?
- Hur följer du upp symtom och tecken på förändring?
- Hur utvärderar du genomförda omvårdnadsåtgärder?
- Vilken information bör dokumenteras och rapporteras?

Kontakt: ulrika.lofgren@ltu.se

Reflektionskort i omvårdnadsprocessen
Denna sida ger dig och handledare stöd till att reflektera över dina inlärningsbehov för fortsatt utveckling.

Insamling av data

- Vad gick bra och var det någon information du missade eller behövde komplettera?
- Hur anpassade du informationsinhämtningen?
- Tog du självständigt initiativ till att inhämta relevant information från patient genom samtal och observationer?

Identifiera patientens behov, problem eller risker och formulera omvårdnadsdiagnoser

- Hur förklarar du sambanden mellan patientens behov, problem och risker ur ett helhetsperspektiv?
- Vilka kritiska värderingar gjorde du i situationen?
- Vilka etiska ställningstaganden gjorde du?
- Kunde du självständigt i samverkan med patient, närstående och vårdteam identifiera omvårdnadsdiagnoser?

Planera och prioritera omvårdnadsåtgärder

- Har planering och prioritering varit realistiskt och genomförbar?
- Har du kunnat hålla dig till planen eller har du behövt planera om?
- Hur gick det att leda och planera omvårdnadsarbetet i samverkan med övriga teamet?

Utföra omvårdnadsåtgärder

- Hur har du kritiskt värderat och anpassat omvårdnadsåtgärder utifrån patientens situation och resurser?
- Hur gick genomförandet av omvårdnadsåtgärder?
- Vilka etiska ställningstaganden gjorde du vid val av åtgärder?

Följa upp och utvärdera

- Hur gick uppföljning och utvärdering?
- Vad kunde du följa upp själv och vad följts upp av någon annan vid annat tillfälle?
- Vilken grad av självständighet visade du i att reflektera kritiskt ur ett helhetsperspektiv?
- Vilken grad av självständighet visade du i genomförandet?
- Vilken teori behöver du läsa på för att ha kunskap i liknande situationer?
- Vad tar du med dig som du behöver fortsatt träna på för att utveckla din kliniska kompetens?

Hantering av svårigheter under VFU

Om du upplever att studenten har svårigheter eller inte utvecklas enligt förväntningarna utifrån kursens mål, är det viktigt att agera tidigt. Inled en dialog med studenten och kontakta AKA/bedömande lärare eller VFU-ansvarig lärare. Ett tidigt och tydligt agerande skapar bättre förutsättningar för att stödja studenten i att nå kursmålen.

Närvaro

Studentens VFU omfattar heltidsstudier och följer i regel handledarens arbetsschema, vilket kan inkludera dag-, kvälls- och helgtjänstgöring. Kontinuitet i närvaro är viktig både för studentens lärande och för att kunna göra en rättvis bedömning. Vid frånvaro eller andra svårigheter är det viktigt att detta uppmärksammas tidigt och, vid behov, kommuniceras med AKA/bedömande lärare och VFU-ansvarig lärare.

Stort lycka till !